

УДК 616.89 – 008.441.44 (477)

*А.М. Бачеригов, Е.Г. Матузок, К.В. Харіна, Р.В. Лакинський, К.Є. Райкова, Д.Д. Полоз,
І.В. Карамушко, А.І. Власова, Л.М. Сітенко*

СПРОБИ НАВМИСНОГО САМООТРУЄННЯ У ХАРКОВІ (2008 – 2009 РОКИ)

ДУ «Інститут неврології, психіатрії та наркології АМН України», Харківська обласна клінічна психіатрична лікарня №3, Харківська 2 міська лікарня, Харківська 17 міська лікарня

Ключові слова: суїцидальні спроби, самоотруєння

Суїцидальна поведінка зумовлює суттєві економічні збитки та є психічною травмою для оточення хворого [1-3]. Незавершена спроба накласти на себе руки у анамнезі є одним з найбільш достовірних предикторів здійснення самогубства у подальшому [4, 5].

За нашими даними впродовж цього проміжку часу з приводу навмисного самоотруєння було

госпіталізовано 396 осіб. З них 124 чоловіків та 272 жінки. Співвідношення чоловіки/жінки становить 1 : 2,19. Усього було зафіксовано 399 спроб (чоловіки здійснили 125 спроб, жінки - 274). Співвідношення спроб, які здійснили чоловіки/жінки становить 1:2,19.

На рисунку 1 представлені дані про розподіл суїцидальних спроб за ознакою віку пацієнта.

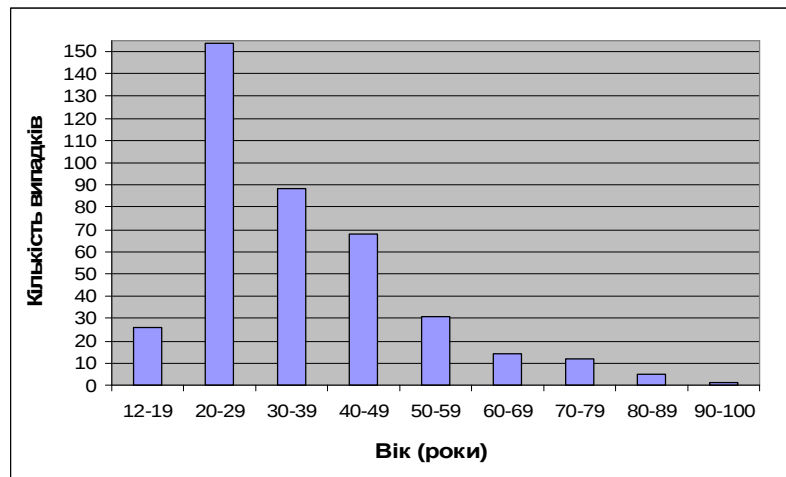

Рис. 1. Розподіл суїцидальних спроб самоотруєння за ознакою віку суїцидента

Найменшому з суїцидентів було 16 років, найстаріший – 96 років. Найбільш часто намагалися вкоротити собі віку особи у віковій групі 20 – 29 років – 154 випадки - 38,60 % від загальної кількості

спроб. Особи молодші за 30 років вчинили 180 спроб самоотруєння, тобто 45,11 % від кількості усіх спроб. Рисунок 2 демонструє розподіл спроб самоотруєння за ознакою статі та віку суїцидента.

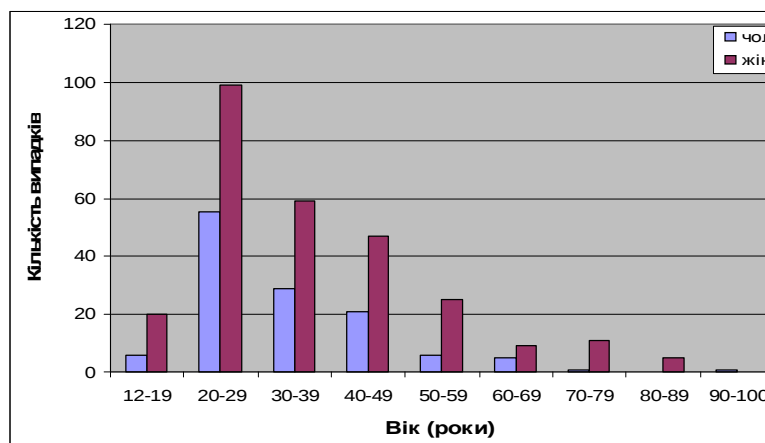

Рис. 2. Розподіл суїцидальних спроб самоотруєння за ознакою статі та віку суїцидента

Найбільшу кількість спроб піти з життя здійснили чоловіки у віковій групі 20 – 29 років. Таких самоотруєнь зафіксовано 55, що складає 13,87 % від загальної кількості спроб та 44 % від усіх суїцидальних спроб, які були реалізовані особами чоловічої статі. Чоловіки молодші за 30 років намагалися піти з життя 61 раз, це становить 15,29 % від загальної кількості самоотруєнь та 48,8 % від усіх спроб, що були здійснені чоловіками. Найбільша кількість жіночих суїцидальних спроб також була здійснена

особами у віці 20 - 29 років. Таких випадків було 99, що складає 24,81 % від усіх отруєнь та 36,13 % від кількості спроб, які здійснили жінки. Жінки молодші за 30 років намагалися отруїтися 119 разів, це становить 29,82 % від загальної кількості суїцидальних спроб та 43,43 % від кількості самоотруєнь, які здійснили жінки.

Співвідношення кількості суїцидальних спроб самоотруєння у різних вікових групах, які були здійснені чоловіками до кількості спроб, які здійснили жінки представлені у таблиці 1.

Таблиця 1

Співвідношення кількості спроб самоотруєння, які здійснили особи чоловічої статі до кількості спроб, які здійснили особи жіночої статі у різних вікових групах

Вікова група (роки)	10 - 19	20 - 29	30 - 39	40 - 49	50 - 59	60 - 69	70 - 79
Співвідношення чоловіки/жінки	1:3,33	1:1,8	1:2,03	1:2,24	1:4	1:1,8	1:11

Результати дослідження залежності кількості суїцидаль-

них спроб у місті від часу доби представлені на рисунку 3.

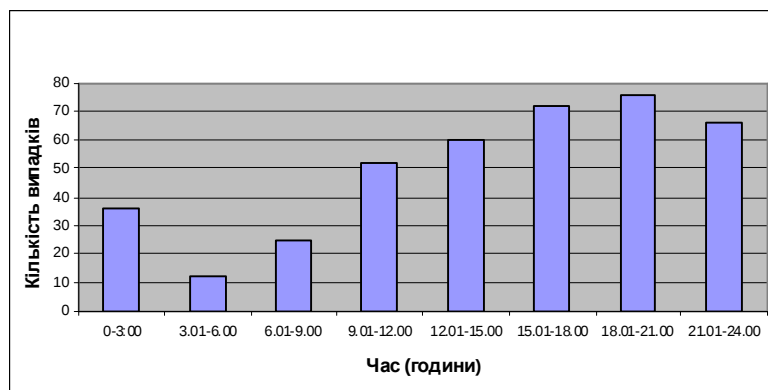
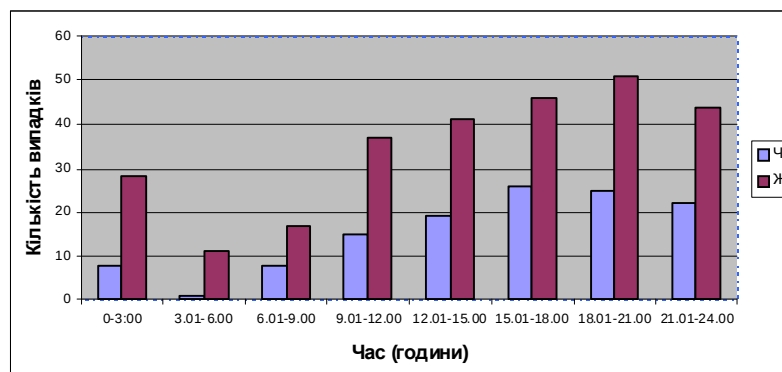

Рис. 3. – Розподіл спроб самоотруєння у міській популяції за часом доби

Максимум спроб у місті припадає на період часу з 15-ої години до 21-ої години. У цей час було скоєно 148 спроб, що складає 37,09 % від загальної кількості зареєстрованих самоотруєнь. Найменше спроб було здійснено з 3-ої години до 6 – ої

години доби – 12 випадків, що складає 3,01 % від загальної кількості зафіксованих нами суїцидальних спроб самоотруєння. Дані щодо розподілу спроб отруєння у відповідності до часу доби та статі суїцидента представлені на рисунку 4.

ч – чоловіки; ж – жінки.

Рис. 4. – Розподіл спроб самоотруєння у міській популяції за статтю та часом доби

Найбільша кількість спроб самоотруєння як у чоловіків, так і у жінок також була скоєна з 15 години до 21 години. У чоловіків у цьому проміжку часу була здійснена 51 спроба – що складає 12,78 % від загальної кількості спроб та 40,8 % від усіх суїцидів, що здійснили чо-

ловіки. У жінок за цей час здійснено 97 спроб – 24,31 % від усієї кількості спроб самогубства та 35,4 % від кількості спроб, здійснених жінками.

Розподіл суїцидальних спроб за днями тижня показаний на рисунку 5.

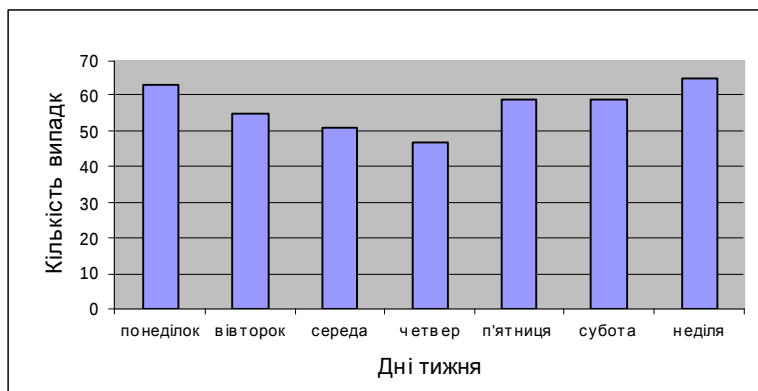

Рис. 5. – Розподіл спроб самоотруєння у міській популяції за днями тижня

Найбільша кількість спроб самоотруєння була здійснена по неділях та понеділках – 64 та 63 випадки відповідно. За ці два дні тижня було здійснено 31,83 % від загальної кількості спроб у популяції, що досліджуєть-

ся. Найменше спроб здійснювалося по четвергах – 47 – 11,78 % від загальної кількості самоотруєнь. Розподіл спроб самоотруєння за днями тижня та статтю пацієнта показаний на рисунку 6.

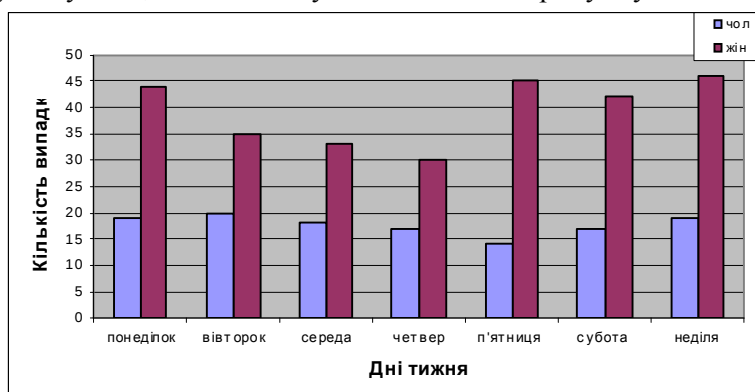

Рис. 6. – Розподіл спроб самоотруєння у міській популяції за днями тижня та статтю пацієнта

У чоловіків розподіл спроб самогубства за днями тижня майже рівномірний 14 – 20 спроб на день. У жінок з п'ятниці по понеділок кількість здійснених спроб стабільно складав 42 – 45 на добу, що відповідає 15,33-16,42 % від усіх самогубств, що їх здійснили жінки. З вівторка по четвер кількість спроб у жінок знижується до 30 – 35 спроб на добу, тобто 10,95-12,77 % від усіх жіночих спроб.

Показники кількості суїцидальних спроб у різні за соціальною значущістю дні (святкові дні + суботи + неділі; передсвяткові дні + п'ятниці; післясвяткові дні + понеділки; буденні дні) були переведені нами у показники відносної ваги. Результати дослідження розподілу спроб самоотруєння у популяції у різні за соціальною значущістю дні тижня представлені на рисунку 7.

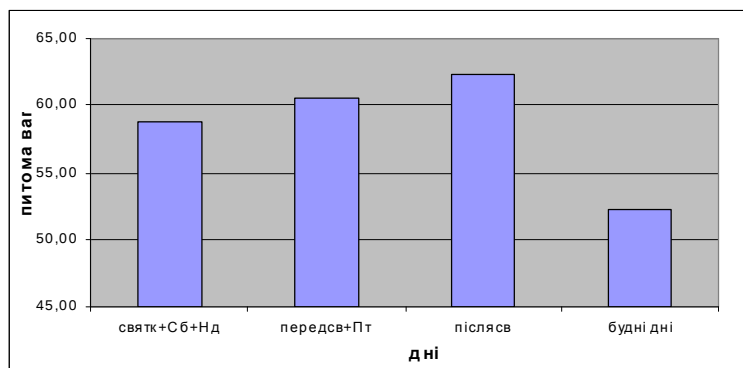

Рис. 7. – Розподіл спроб самоотруєння у загальній популяції за різними за соціальною значущістю днями

Максимальна відносна кількість спроб самоотруєння у досліджуваній популяції здійснювалася у післясвяткові дні та понеділки разом 62,26 бали, мінімум самогубств спостерігався у бу-

денні дні – 52,22 бали. На рисунку 8 показаний розподіл спроб самоотруєння у досліджуваній популяції за різними за соціальною значущістю днями та статтю суїцидента.

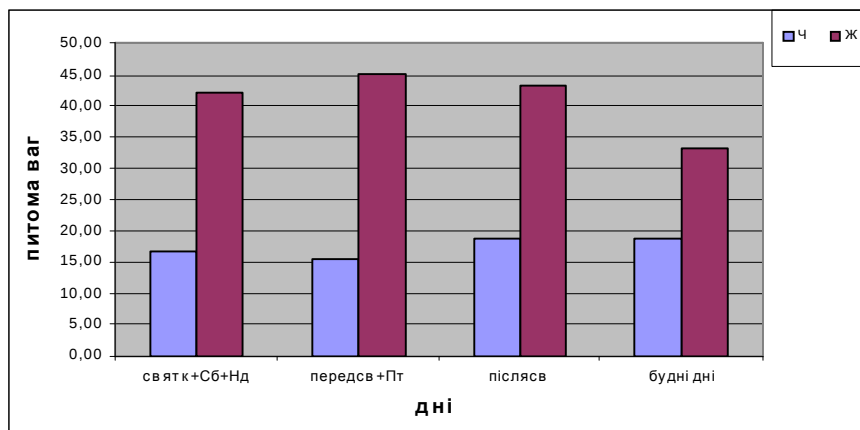

Рис. 8. – Розподіл спроб самоотруєння у загальній популяції за різними за соціальною значущістю днями та статтю пацієнта

У чоловіків розподіл за днями тижня різної соціальної значущості був більш-менш рівномірним. Максимальні показники - 18,87 та 18,77 балів мали місце у післясвяткові дні + понеділки та буденні дні відповідно. Найменший показник 15,38 бали був зафіксований у передсвяткові дні

+ п'ятниці. У жінок відносна максимальна кількість спроб самоотруєння здійснювалася у передсвяткові дні + п'ятниці – 45,19 бали, мінімум припадав на буденні дні 33,45 бали. На рисунку 9 показаний розподіл суїцидальних спроб самоотруєння у загальній популяції за сезонами року.

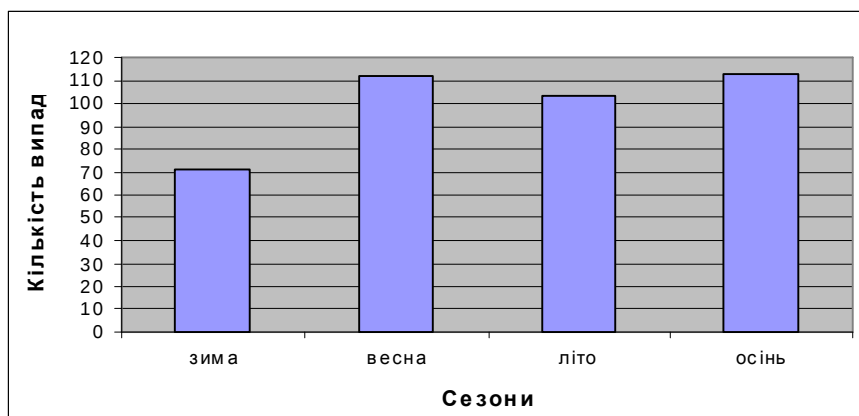

Рис. 9. – Розподіл спроб самоотруєння у загальній популяції за порами року.

Найбільша кількість самоотруєнь мала місце навесні та восени – 112 випадків (28,07 % від загального числа спроб) та 113 випадків (28,32 % від загального числа спроб) відповідно. Мінімум суї-

цидальних спроб мав місце взимку – 31 випадок (17,79 % від загальної кількості самоотруєнь). На рисунку 10 показаний розподіл суїцидальних спроб самоотруєння у різні пори року у різних статей.

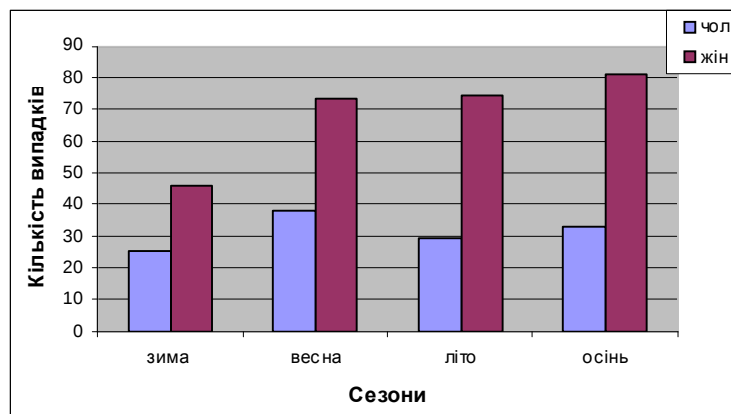

Рис. 10. – Розподіл спроб самоотруєння у різні пори року у чоловіків та жінок окремо

У чоловіків максимальна кількість випадків самоотруєння було зафіксовано навесні – 38 спроб (30,4 % від загальної кількості суїцидальних спроб, які здійснили чоловіки); мінімальне число самогубств мало місце взимку – 25 спроб (20 % від загальної кількості чоловічих суїцидів).

У жінок найбільше спроб самогубства припало на осінь – 81 випадок (29,56 % від усіх суїцидів, що здійснили жінки), найменше самоотруєнь здійснювалося восени – 46 випадків (16,79 % від кількості самоотруєнь, які здійснили жінки).

За даними анамнезу та лабораторних досліджень було з'ясовано, що у 184 випадках (46,12 % від загальної кількості суїцидів) пацієнти вживали алкоголь перед спробою самоотруєння, або у процесі її здійснення. Серед таких спроб 70 було здійснено чоловіками (56 % від загальної кількості чоловічих спроб) та 114 – жінками (41,61 % від загальної кількості жіночих спроб та 28,57 % від загальної кількості досліджених нами суїцидальних спроб). Співвідношення чо-

ловіки/жінки за кількістю спроб самоотруєння, здійснених у стані алкогольного сп'яніння складає 1:1,67.

Лабораторна діагностика дозволила визначити наявність більшої за 0‰ концентрацію алкоголю у крові 154 осіб (38,60 % від загальної популяції та 83,70 % від усіх хворих, які були доставлені до токсикологічного стаціонару у стані алкогольного сп'яніння). Доза етанолу була з'ясована у 62 чоловіків (15,53 % від дослідженої популяції та 49,6 % від усіх досліджених чоловіків) та у 92 жінки (23,06 % від усіх досліджених та 33,58 % від усіх досліджених жінок).

Легкий ступінь алкогольного сп'яніння, тобто концентрація алкоголю в крові 0,1 - 1,5 ‰, був виявлений у 134 осіб – 87,01 % від усіх осіб, у яких була визначена концентрація алкоголю. У тому числі у 57 чоловіків (91,94 % від усіх чоловіків, у яких була визначена концентрація алкоголю) та у 77 жінок (83,70 % усіх жінок, у яких була визначена концентрація алкоголю).

ВИСНОВКИ

- у дослідженій групі з 399 осіб, що звернулися у 2008-2009 років по допомогу з приводу навмисного самоотруєння до токсикологічної служби міста співвідношення чоловіки/жінки становило 1 : 2,19.

- максимальну кількість спроб у дослідженій популяції вчинили особи у віці 20 -29 років - 38,60 % від загальної кількості спроб. Люди молодші за 30 років вчинили 45,11 % від кількості усіх спроб.

- максимум спроб припало на період часу з 15-ої години до 21-ої години - 37,09 % від загальної кількості зареєстрованих самоотруєнь. Найменше

спроб було здійснено з 3-ої години до 6 –ої години доби – 3,01 % від загальної кількості зафіксованих нами суїцидальних спроб самоотруєння.

- найбільша кількість самоотруєнь у популяції мала місце навесні та восени – 28,07 % від загального числа спроб та 28,32 % від загального числа спроб відповідно. Мінімум суїцидальних спроб мав місце взимку – 31 випадок - 17,79 % від загальної кількості самоотруєнь.

- за даними анамнезу та лабораторних досліджень 46,12 % від загальної кількості суїцидентів вживали етанол перед спробою самоотруєння, або у процесі її здійснення.

*А.Н. Бачериков, Э.Г. Матузок, Е.В. Харина, Р.В. Лакинский, К.Е. Райкова, Д.Д. Полоз,
И.В. Карамушко, А.И. Власова, Л.Н. Ситенко*

ПОПЫТКИ УМЫШЛЕННОГО САМООТРАВЛЕНИЯ В ХАРЬКОВЕ (2008 – 2009 ГОДЫ)

ГУ «Институт неврологии, психиатрии и наркологии АМН Украины», Харьковская обласная клиническая психиатрическая больница №3, Харьковская 2 городская больница, Харьковская 17 городская больница

Изучено 399 случаев преднамеренного самоотравления с суицидальной целью. Соотношение мужчины/женщины составило 1:2,19. Около 45 % суицидентов были моложе 30 лет. Более 37% обследованных совершили попытку самоубийства между 15- ым и 21- ым часом. Наиболее часто самоотравления происходили весной и осенью (примерно по 28 %), минимальное число суицидальных попыток наблюдалось зимой (около 18 %). Почти половина суицидентов совершили попытку самоубийства во время или после приема алкоголя. (Журнал психиатрии и медицинской психологии. — 2012. — № 3 (30). — С. 30-35).

**ATTEMPTS OF THE INTENTIONAL SELD-POISONING ARE IN KHARKOV (2008 – 2009
YEARS)**

SI «Institute of neurology, psychiatry and narcology of AMS of Ukraine», Kharkiv regional clinical
psychiatric hospital № 3, Kharkiv 2 city clinical hospital, Kharkiv 17 city clinical hospital

We investigated 399 cases of suicidal self poisoning. Ratio men/women was 1 : 2,19. About 45% of suicidents were younger than 30 years old. More than 37 % of people try to commit suicide between 3 p.m. and 9 p.m. The most popular seasons for poisoning were spring and autumn (about 28 % accordingly), the minimal number of attempts were registered in winter (about 18 %). Almost half of suicide attempts were done after or during the time of using ethanol. (The Journal of Psychiatry and Medical Psychology. — 2012. — № 3 (30). — P. 30-35).

Литература

1. Сологуб, Д. У Украины есть шанс стать локомотивом роста в Восточной Европе [Текст] / Д. Сологуб // Зеркало недели. — 2010. — 35: 7.
2. Надрага, В. Трудовая миграция: вызовы для Украины [Текст] / В. Надрага // Зеркало недели. — 2011. — 5: 8.
3. Хозбей, М.К. Соціально – орієнтована психіатрична допомога в Україні: проблеми та рішення [Текст] / М.К. Хозбей, П.В. Волошин, Н.О. Марута // Український вісник психоневрології.

— Харків, 2010. — Том 18, № 3. — С. 10 – 14.

4. Owens, D. Fatal and non-fatal repetition of self-harm: Systematic review [Text] / D. Owens, J. Harrock, A. House // The British Journal of Psychiatry. — 2002. — Vol. 181. — P. 193 – 199.

5. Haukka, J. Determinants and outcomes of serious attempt suicide: a nationwide study in Finland, 1996 – 2003 [Text] / J. Haukka, K. Suominen, T. Partonen [et all] // American journal of epidemiology. — 2008. — Vol. 167. — P. 1155–1163.

Поступила в редакцію 14.05.2012